

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	(1)
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่1 บทนำ	1
1.1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3.ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4.กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.5.นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1.บริบทบ้านคลองนาเกลือ ตำบลนาเกลือ	8
2.2.ผลิตภัณฑ์ชาชงดื่มใบจากและทอปปี้จากในชุมชนบ้านคลองนาเกลือ ตำบลนาเกลือ	11
2.2.1. ชาใบจาก (Nipa Palm Leaf Tea)	12
2.2.2. ผลิตภัณฑ์ทอปปี้ ลูกกวาด ลูกอม (Confectionery products)	20
2.3. แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรวัฒนธรรม	24
2.3.1 ทรัพยากรวัฒนธรรม	25
2.3.2 การประเมินคุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรม	26
2.4. แนวคิดเกี่ยวกับตราสินค้า	30
2.4.1.บุคลิกภาพของตราสินค้า	32
2.4.2 โครงสร้างของเอกลักษณ์	33
2.5 แนวคิดตราสัญลักษณ์	38
2.5.1 ประเภทของตราสัญลักษณ์	39
2.5.2 สี และการออกแบบตราสัญลักษณ์	46
2.5.3 หลักการออกแบบตราสัญลักษณ์	47
2.5.4 ลักษณะรูปทรงตราสัญลักษณ์	50
2.6. แนวคิดเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์	51
2.6.1 ประเภทของบรรจุภัณฑ์	54
2.6.2 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์	82
2.7.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	109

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่3 วิธีดำเนินการวิจัย	113
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	113
3.1.1 ก่อนการออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์ ฉลากและบรรจุภัณฑ์ กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านนาเกลือ	113
3.1.2 หลังการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ฉลากและบรรจุภัณฑ์	113
3.1.3 แบบร่างตราสัญลักษณ์ แบบร่างกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์	114
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	115
3.2.1 ก่อนการออกแบบ พัฒนาบรรจุภัณฑ์	115
3.2.2 หลังการออกแบบ พัฒนาบรรจุภัณฑ์	118
3.2.3 ขั้นตอนในการออกแบบตราสัญลักษณ์ ฉลากและกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์	120
3.3. การรวบรวมข้อมูล	122
3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล	122
บทที่4 ผลการวิจัย	124
4.1. ผลการศึกษาอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ หมู่ 2 ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	124
4.1.1 ผลการการวิเคราะห์รูปแบบบุคลิกภาพวิถีชีวิตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	125
4.1.2 ผลการวิเคราะห์ Mood and Tone วิถีชีวิตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	130
4.2. ผลการออกแบบตราสัญลักษณ์สำหรับผลิตภัณฑ์ขงต้มใบจาก และทอฟฟี่ลูกจาก	135
4.2.1 ผลวิเคราะห์ความต้องการด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ จากต้นจาก	136
4.2.2 ผลการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก	138
4.3 ผลการออกแบบกราฟิกที่แสดงถึงอัตลักษณ์วิถีชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	143
4.3.1 โครงสร้าง กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงต้มใบจาก	143
4.3.1.1 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงต้มใบจาก แบบที่ 1	144
4.3.1.2 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงต้มใบจาก แบบที่ 2	149
4.3.2 ฉลากบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทอฟฟี่ลูกจาก	152
4.4 ผลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงต้มใบจาก และ ฉลากทอฟฟี่ลูกจาก	157
4.4.1 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงต้มใบจาก	157
4.4.2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อรูปแบบฉลากทอฟฟี่ลูกจาก	166
ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ จากต้นจากและฉลากทอฟฟี่ลูกจาก	168
บทที่5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	170
5.1 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	170

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 ขอบเขตของการวิจัย	170
5.3 การอภิปรายผล	171
5.3.1. อັตลัษณวืถืชุมชนบ้านคลองนาเกลือ ผ่านวืถืชืวืตชุมชน บ้านคลองนาเกลือ	171
5.3.2. ตราสัณญลัษณ กราฟืกบนบรรจุกัณท์ และฉลากผลืตกัณท์ จากตัันจาก จากรूपแบบบุคลืกาพวืถืชืวืตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	173
5.3.3. ความพืงพอใจของผู้บริภคต่อรूपแบบบรรจุกัณท์ผลืตกัณท์ชงตั้มไปจาก และฉลากทอฟฟืลูกจาก	174
5.4 ข้อเสนอแนะ	175
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก	185
ประวัติผู้วิจัย	202

สารบัญตาราง

ตาราง			หน้า
1	ชื่อตาราง 1	ตราสัญลักษณ์ เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ การลอกเลียนแบบ	44
2	ชื่อตาราง 2	ชนิดฟิล์มและลักษณะของพลาสติก	69
3	ชื่อตาราง 3	ส่วนประกอบของฟิล์มพลาสติกประกบ (Laminated Plastic Film)	69
4	ชื่อตาราง 4	ประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกและวัสดุที่นำมาใช้	70
5	ชื่อตาราง 5	ประเภทของบรรจุภัณฑ์ที่จำแนกตามวัสดุ	74-79
6	ชื่อตาราง 6	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างหลังการออกแบบ	114
7	ชื่อตาราง 7	วิธีชีวิตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ ตำบลนาเกลือ	126
8	ชื่อตาราง 8	คุณค่าวิธีชีวิตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ ตำบลนาเกลือ	127
9	ชื่อตาราง 9	บุคลิกภาพวิธีชีวิตของชุมชนคลองนาเกลือ	128
10	ชื่อตาราง 10	(1) Mood and Tone บุคลิกภาพวิธีชีวิตของชุมชนคลองนาเกลือ	129
		(2) Mood and Tone บุคลิกภาพวิธีชีวิตของชุมชนคลองนาเกลือ	130
11	ชื่อตาราง 11	กลุ่มสีตัวแทนวิธีชีวิตชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	132
12	ชื่อตาราง 12	9 กลุ่มสีตัวแทนชุมชนบ้านคลองนาเกลือ จากบุคลิกภาพสี 15 กลุ่ม	133
13	ชื่อตาราง 13	กลุ่มสีตัวแทนชุมชนบ้านคลองนาเกลือ จากบุคลิกภาพสี 15 กลุ่ม	134
14	ชื่อตาราง 14	ความพึงพอใจต่อกลุ่มสี ของวิธีชีวิตของชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	135
15	ชื่อตาราง 15	แสดงข้อมูลพื้นฐานฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	136
16	ชื่อตาราง 16	สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	136
17	ชื่อตาราง 17	ความต้องการด้านรูปแบบของตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก	137
18	ชื่อตาราง 18	ลักษณะของรูปทรงตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก	138
19	ชื่อตาราง 19	ตราสัญลักษณ์ภูมิสมุทร ชั้นที่ 1	139
20	ชื่อตาราง 20	ตราสัญลักษณ์ภูมิสมุทร ชั้นที่ 2	142
21	ชื่อตาราง 21	ความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากต้นจาก	142
22	ชื่อตาราง 22	ค่าความต้องการต่อการออกแบบกราฟิกฉลาก และบนบรรจุภัณฑ์	144
23	ชื่อตาราง 23	แสดงรายละเอียดส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ขงดื่มใบจาก 6 ผลิตภัณฑ์	147
24	ชื่อตาราง 24	แสดงรายละเอียดส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ทอพีฟี่ลูกจาก 2 ผลิตภัณฑ์	153
25	ชื่อตาราง 25	ตารางประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกราฟิกผลิตภัณฑ์ทอพีฟี่ลูกจาก	156
26	ชื่อตาราง 26	สถานภาพทั่วไป จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบประเมิน	159
27	ชื่อตาราง 27	สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบประเมิน	159
28	ชื่อตาราง 28	สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอาชีพ	159
29	ชื่อตาราง 29	สถานภาพทั่วไป จำแนกตามรายได้	160
30	ชื่อตาราง 30	ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงดื่มจากต้นจาก	161
31	ชื่อตาราง 31	ความพึงพอใจผู้บริโภคต่อรูปแบบฉลากทอพีฟี่ลูกจาก รสนม และรสกะทิ	166

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ	
1 ภาพที่ 1 แผนที่ชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	9
2 ภาพที่ 2 แสดงแผนที่จังหวัดสมุทรปราการ ปรับปรุงจาก แผนพัฒนาจังหวัดจังหวัดสมุทรปราการ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	10
3 ภาพที่ 3 แสดงแผนที่จังหวัดสมุทรปราการ ปรับปรุงจาก แผนพัฒนาจังหวัดจังหวัดสมุทรปราการ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	11
4 ภาพที่ 4 ลักษณะต้นจากบริเวณคลองสรรพสามิต	13
5 ภาพที่ 5 แสดงการตัดใบจากแยกใบจากอ่อน และใบจากแก่	14
6 ภาพที่ 6 แสดงลักษณะเส้นสีน้ำตาล ชุมชนเรียกว่า “นมใบจาก”	14
7 ภาพที่ 7 ลักษณะสีของใบจากอ่อนก่อนผ่านกระบวนการผลิตเป็นใบชา	15
8 ภาพที่ 8 ลักษณะใบชาจากอ่อนเมื่อตากแห้ง ก่อนคั่ว	15
9 ภาพที่ 9 ลักษณะใบชาจากแก่เมื่อตากแห้ง ก่อนคั่ว	15
10 ภาพที่ 10 ลักษณะใบชาจากแก่ และใบจากอ่อนเมื่อผ่านการคั่ว	16
11 ภาพที่ 11 4 ผลิตภัณฑ์ขงดื่มใบชาจาก หลังคั่ว บด ใบจากแก่ ใบจากอ่อน ใบจากกลั่นมะลิ และใบจากกลั่นแก้วฮวย	16
12 ภาพที่ 12 การบรรจุใบจากผงในซองชาเยื่อกระดาษ	17
13 ภาพที่ 13 วิวัฒนาการถุง (บรรจุภัณฑ์) ชาลิปตัน ปี ค. ศ. 1920 ถึง ปีค.ศ. 1951	18
14 ภาพที่ 14 ภาพประกอบ (model) ส่วนต่างๆ ของซองชาแบบสี่เหลี่ยม	18
15 ภาพที่ 15 เยื่อกระดาษสำหรับผลิตบรรจุภัณฑ์ “ซองชา”	19
16 ภาพที่ 16 ซองชาลักษณะรูปแบบต่างๆ	19
17 ภาพที่ 17 Mawlid’s deserts ขนมหวานผลิตจากน้ำตาลสมัยจักรวรรดิเกาหลี	21
18 ภาพที่ 18 ลักษณะกายภาพทอฟฟี่ (toffee)	22
19 ภาพที่ 19 ลักษณะเนื้อลูกจากที่นำมาแปรรูปเป็นทอฟฟี่ลูกจาก	23
20 ภาพที่ 20 สื่อแทนแนวความคิดชุมชนบ้านคลองนาเกลือ	28
21 ภาพที่ 21 ตราสัญลักษณ์ Name - Only Mark ของ Paul Smith ซึ่งเป็นชื่อของผู้ก่อตั้งองค์กร	40
22 ภาพที่ 22 ตราสัญลักษณ์ Initial letter Mark ของ Pinterest	40
23 ภาพที่ 23 ตราสัญลักษณ์ Allusive Mark ของ Quality Cuts Butcher	41
24 ภาพที่ 24 ตราสัญลักษณ์ Abstract Mark ของบริษัท NCTA	41
25 ภาพที่ 25 ตราสัญลักษณ์ Name Symbol Mark ของ Wood in-store	42
26 ภาพที่ 26 ตราสัญลักษณ์ Pictorial Name Mark ภูมิโตนด มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	42
27 ภาพที่ 27 ตราสัญลักษณ์ของบริษัทผลิตภาพยนตร์ 20 th Century Fox	43
28 ภาพที่ 28 ลักษณะความรู้สึที่แตกต่างของตัวอักษร	48

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ	
29 ภาพที่ 29 ลักษณะตราสัญลักษณ์ Apple ปี 1976, ปี 1976 และ ปี 1999	49
30 ภาพที่ 30 ลักษณะตราสัญลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน Path และ Pinterest	49
31 ภาพที่ 31 ลักษณะตราสัญลักษณ์ National Geographic ที่ใช้สีเหลือง	50
32 ภาพที่ 32 ลักษณะโครงสร้างของกระดาษ	67
33 ภาพที่ 33 ขวดยาฉีดที่ผลิตจากหลอดแก้ว	73
34 ภาพที่ 34 รูปจำลอง (Mock up) โครงสร้างบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงดื่มใบจาก	86
35 ภาพที่ 35 การสร้างต้นแบบจำลองบรรจุภัณฑ์	86
36 ภาพที่ 36 ภาพแสดงรายละเอียดองค์ประกอบบนบรรจุภัณฑ์	92
37 ภาพที่ 37 การเลือกใช้สีของกลุ่มอุตสาหกรรม 21 กลุ่ม	95
38 ภาพที่ 38 การผสมกันของคลื่นแสง แม่สี 3 สี	96
39 ภาพที่ 39 ความเข้มของสีที่มีสภาพสีแท้สดใสมากขึ้น	97
40 ภาพที่ 40 คุณลักษณะเฉพาะของสี Le Blon, J. C. Z (1720)	98
41 ภาพที่ 41 Bright tones	102
42 ภาพที่ 42 ภาพประกอบประเภทภาพถ่าย "The Rock"	105
43 ภาพที่ 43 ภาพประกอบประเภทภาพถ่ายลายเส้น helter skulter	105
44 ภาพที่ 44 ภาพประกอบประเภทภาพถ่ายวาดน้ำ Blisby	106
45 ภาพที่ 45 ภาพประกอบประเภทภาพถ่ายพิมพ์ แสดงคุณภาพของภาพที่ไม่ชัดเจน	107
46 ภาพที่ 46 ภาพประกอบประเภทภาพถ่ายพิมพ์ไม้ "A Huge Skeleton Attacking Oya Taro Mitsukuni"	107
47 ภาพที่ 47 ภาพประกอบประเภทภาพถ่ายดิจิทัล By Andy J. Miller	108
48 ภาพที่ 48 รูปแบบตราสัญลักษณ์ "ภูมิสมุทร" ชั้นที่ 1	140
49 ภาพที่ 49 รูปแบบตราสัญลักษณ์ "ภูมิสมุทร" ชั้นที่ 2	141
50 ภาพที่ 50 ต้นแบบตราสัญลักษณ์ "ภูมิสมุทร"	143
51 ภาพที่ 51 ตราสัญลักษณ์ "ภูมิสมุทร"	143
52 ภาพที่ 52 บรรจุภัณฑ์ซองชาเยื่อกระดาษ (teabags) ขงดื่มใบจาก	145
53 ภาพที่ 53 กราฟิกแสดงกลิ่น (รสชาติ) ของผลิตภัณฑ์ขงดื่มใบจาก	146
54 ภาพที่ 54 ลักษณะบรรจุภัณฑ์ชั้นใน (primary packaging) ผลิตภัณฑ์ทอฟี่ลูกจาก	153
55 ภาพที่ 55 กราฟิกฉลากบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทอฟี่ลูกจาก 2 รูปแบบ	154
56 ภาพที่ 56 การปรับไอคอน ภาพชนะไสนม เป็นแม่วัวที่ผลิตน้านม	155
57 ภาพที่ 57 ต้นแบบกราฟิกฉลากบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทอฟี่ลูกจาก 2 รสชาติ	156
58 ภาพที่ 58 ต้นแบบกราฟิกฉลากบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ทอฟี่ลูกจาก 2 รสชาติ	157
59 ภาพที่ 59 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงดื่มจากต้นจาก แบบที่ 1	162

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ	
60 ภาพที่ 60 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงตี้มจากต้นจาก แบบที่ 2	163
61 ภาพที่ 61 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงตี้มจากต้นจาก รวมรส	164
62 ภาพที่ 62 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงตี้มจากต้นจาก กลิ่นเก็กฮวย	164
63 ภาพที่ 63 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงตี้มจากต้นจาก รสธรรมชาติ	165
64 ภาพที่ 64 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขงตี้มจากต้นจาก กลิ่นมะลิ	165
65 ภาพที่ 65 รูปแบบฉลากทอฟี่ลูกจาก รสนม และรสกะทิ	167
66 ภาพที่ 66 รูปแบบฉลากทอฟี่ลูกจาก จากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง	168
แผนภูมิ	
1 แผนภูมิกรอบแนวคิดการวิจัย	6
2 แผนภูมิที่ 1 การจำแนกลูกกวาดที่มีน้ำตาลเป็นส่วนผสมหลัก	22
3 แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างเอกลักษณ์ (Identity Structure)	34
4 แผนภูมิที่ 3 ผลรวมของเอกลักษณ์ตราสินค้า Upshaw	35
5 แผนภูมิที่ 4 แสดงองค์ประกอบของเอกลักษณ์ Brand หรือองค์กร 3 มิติ	37
6 แผนภูมิที่ 5 Key Word Image Scale ของโคบายาชิ	102
7 แผนภูมิที่ 6 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำกับแผนภาพสี่ของโคบายาชิ	103